

329

D E K R E T

z dnia 8 października 1946 r.

Przepisy wprowadzające prawo spadkowe.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Rozdział I.**Przepisy ogólne.**

Art. I. Z dniem wejścia w życie prawa spadkowego traci moc wszelkie przepisy, dotyczące przedmiotów unormowanych w prawie spadkowym, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. II. Pozostają w mocy przepisy ustaw szczególnych, dotyczące:

- 1) wygaśnięcia praw i obowiązków ze śmiercią uprawnionego lub zobowiązanego;
- 2) przejścia praw i obowiązków na spadkobierców uprawnionego lub zobowiązanego;
- 3) przynależności praw i obowiązków do spadku po uprawnionym lub zobowiązanym;
- 4) wyłączenia praw i obowiązków ze spadku po uprawnionym lub zobowiązanym;
- 5) zmiany treści lub rozciągłości praw i obowiązków ze śmiercią uprawnionego lub zobowiązanego;
- 6) fundacji;
- 7) szczególnych przepisów o działach spadków, obejmujących gospodarstwa rolne.

Art. III. Pozostają w mocy:

- 1) art. 18 i 19 ustawy z dnia 11 listopada 1924 r. o organizacji konsulatów i o czynnościach konsulów (Dz. U. R. P. Nr 103, poz. 944);
- 2) ustawa z dnia 19 grudnia 1924 r. o zbywaniu majątków nieruchomości, przejętych na własność Państwa jako dobra bezdziedziczne (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr 2, poz. 13) z tą zmianą, że w art. 1 wyrazy: „sumy pięciu tysięcy złotych“ zastępuje się wyrazami: „sumy pięciuset tysięcy złotych“;
- 3) art. 68 § 1 prawa o notariacie;
- 4) art. 7, 23, 72 i 131 § 1 pkt 7 prawa upadłościowego;
- 5) ustawa z dnia 23 czerwca 1939 r. o szczególnej odpowiedzialności karnej w przypadkach zbiegostwa do nieprzyjaciela lub poza granice Państwa (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 367);

6) art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 26 lipca 1939 r. o organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 457);

7) art. 28 prawa małżeńskiego;

8) dekret z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87).

Art. IV. W kodeksie postępowania cywilnego wprowadza się zmiany następujące:

1) art. 192 otrzymuje brzmienie:

„Art. 192. § 1. W razie śmierci strony, strona przeciwna lub współuczestnik sporu żądać mogą wezwania wskazanych przez siebie osób, jako spadkobierców zmarłego. Po wezwaniu tych osób na rozprawę sąd postanowi podjęcie dalszego postępowania, jeżeli ich przymiot spadkobierców będzie udowodniony.

§ 2. Jeżeli jednak ten ich przymiot nie będzie udowodniony lub jeżeli spadkobiercy zmarłego nie są znani, sąd postanowi podjęcie dalszego postępowania po wezwaniu kuratora spadku lub wykonawcy testamentu, uprawnionego do prowadzenia sporu. W braku takich osób strona przeciwna lub współuczestnik sporu mogą żądać we właściwej drodze ustanowienia kuratora spadku i wezwania go do wstąpienia do sprawy, po czym na posiedzeniu niejawnym sąd wydaje postanowienie o podjęciu dalszego postępowania“;

2) po art. 195 dodaje się nowy art. 195¹ w brzmieniu:

„Art. 195¹. Sąd zawiesi postępowanie na wniosek spadkobiercy, jeżeli przeciwko niemu toczy się spór o przedmiot należący do spadku a nie upłynął jeszcze termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Postępowanie może być na wniosek którejkolwiek strony podjęte dopiero po złożeniu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku albo po upływie terminu do złożenia takiego oświadczenia“.

Art. V. Art. 130 prawa o notariacie otrzymuje brzmienie:

„Art. 130. Przy sporządzaniu albo przyjmowaniu testamentów notariusz stosuje przepisy, zawarte w prawie spadkowym“.

Art. VI. Uchyła się:

1) art. XV § 3 i XVII § 1 pkt 11 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

2) ustawę z dnia 17 marca 1933 r. o rozporządzeniach ostatniej woli osób wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 262);

3) art. XVIII przepisów wprowadzających kodeks handlowy;

4) ustawę z dnia 13 lipca 1939 r. o znieszeniu ordynacji rodowych (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 417) z wyjątkiem art. 2 ust. 1, 3 i 4, art. 21 ust. 1 i 3 zdanie ostatnie oraz art. 22, które nadal pozostają w mocy, co jednak nie narusza przepisów dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 3, poz. 13), dekretu z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 82), ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17) ani innych przepisów prawa, na podstawie których Państwo może dokonać wywłaszczenia majątku, ustanowić przymusowy zarząd lub wprowadzić inne ograniczenia prawa własności lub posiadania;

5) art. XXVII przepisów wprowadzających prawo rodzinne.

Art. VII. Jeżeli dotychczasowe przepisy, utrzymane w mocy, powołują się na uchylone przepisy bądź też ogólnie odsyłają do przepisów prawa cywilnego, dotyczących przedmiotów unormowanych w prawie spadkowym, stosuje się odpowiednio przepisy prawa spadkowego.

Art. VIII. Do przedawnienia roszczeń, opartych na przepisach prawa spadkowego, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu zobowiązań o przedawnieniu.

Rozdział II.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej kodeksu Napoleona.

Art. IX. Uchyla się:

1) art. 34 i 231—235 kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego;

2) art. 718—930, 943, 967—1080, 1251 pkt 4, 1340, 1696—1698, 2205, 2258 i 2259 kodeksu Napoleona;

3) art. 9 ukazu z dnia 25 grudnia 1823 r./6 stycznia 1824 r. w przedmiocie uzupełnienia przepisów względem stawiania i reparacji kościołów (Dz. pr. t. VIII, str. 320);

4) postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z dnia 30 stycznia/11 lutego 1842 r. o spadkach bezdziedzicznych i wakujących (Dz. pr. t. XXIX, str. 23);

5) postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z dnia 4/16 kwietnia

1862 r. w przedmiocie usunięcia kwestu przy dochodzeniu na rzecz kościołów 1/4 części po zmarłych beneficjantach (Dz. pr. t. LIX, str. 381);

6) postanowienia Komitetu Urządzącego z dnia 25 września/7 października 1865 r., art. 454, oraz z dnia 28 czerwca/9 lipca 1867 r., art. 1241, o spadkach po zakonnikach;

7) postanowienie Komitetu Urządzącego z dnia 7/19 lutego 1867 r. o zapisach warunkowych na korzyść duchowieństwa rzymskokatolickiego (Dz. pr. t. LXVI, str. 441);

8) postanowienie Komitetu Urządzącego z dnia 29 grudnia 1870 r./10 stycznia 1871 r. o majątkach i kapitałach, przekazywanych na rzecz duchowieństwa (Dz. pr. t. LXXI, str. 75);

9) uchwałę Komitetu do spraw Królestwa Polskiego z dnia 26 listopada st. st. 1872 r. o stosowaniu uchwały z dnia 20 grudnia 1870 r. do testamentów, sporządzonych na rzecz duchowieństwa przed wydaniem ukazów z 1864 r. i 1865 r., w razie śmierci testatorów po wydaniu tych ukazów (Zb. pr. i rozp. z 1873 r. Nr 8, poz. 73);

10) art. XVII przepisów wprowadzających kodeks zobowiązań;

11) art. 134 prawa o notariacie;

12) art. VII przepisów wprowadzających prawo rodzinne.

Art. X. Przepisy tytułu XX księgi trzeciej kodeksu Napoleona o przedawnieniu oraz art. 1304 tegoż kodeksu tracą moc w zastosowaniu do roszczeń, opartych na przepisach prawa spadkowego.

Rozdział III.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej kodeksu cywilnego austriackiego.

Art. XI. § 1. Uchyla się:

1) §§ 531—824, 951, 952, 956, 1248—1254 i 1278—1283 kodeksu cywilnego austriackiego;

2) patent z dnia 9 listopada 1781 r. (Zb. u. s. Nr 30);

3) rozporządzenie z dnia 28 grudnia 1786 r. (Zb. u. s. Nr 607);

4) dekret nadworny z dnia 21 września 1797 r. (Zb. u. s. Nr 376);

5) dekret nadworny z dnia 23 sierpnia 1799 r. (Zb. u. s. Nr 475);

6) dekret nadworny z dnia 10 czerwca 1801 r. (Zb. u. s. Nr 530);

7) dekret nadworny z dnia 27 listopada 1807 r. (Zb. u. s. Nr 828);

8) dekret nadworny z dnia 1 marca 1809 r. (Zb. u. s. Nr 885);

- 9) dekret nadworny z dnia 26 stycznia 1810 r. (Zb. u. s. Nr 898);
- 10) dekret nadworny z dnia 17 września 1812 r. (Zb. u. s. Nr 1006);
- 11) dekret kancelarii nadwornej z dnia 22 października 1814 r. (Zb. u. s. Nr 1106);
- 12) dekret kancelarii nadwornej z dnia 16 września 1824 r. (Zb. u. s. Nr 2040);
- 13) dekret nadworny z dnia 16 listopada 1826 r. (Zb. p. p. LIV);
- 14) dekret nadworny z dnia 10 maja 1833 r. (Zb. u. s. Nr 2610);
- 15) dekret nadworny z dnia 17 sierpnia 1835 r. (Zb. u. s. Nr 76);
- 16) dekret nadworny z dnia 12 października 1835 r. (Zb. u. s. Nr 90);
- 17) § 71 dekretu nadwornego z dnia 30 czerwca 1837 r. (Zb. p. p. LXV, str. 290);
- 18) dekret nadworny z dnia 9 stycznia 1843 r. (Zb. u. s. Nr 670);
- 19) dekret nadworny z dnia 27 lutego 1843 r. (Zb. u. s. Nr 685);
- 20) dekret nadworny z dnia 31 stycznia 1844 r. (Zb. u. s. Nr 781);
- 21) dekret nadworny z dnia 23 maja 1844 r. (Zb. u. s. Nr 807);
- 22) dekret nadworny z dnia 27 maja 1845 r. (Zb. u. s. Nr 888);
- 23) dekret nadworny z dnia 19 lutego 1846 r. (Zb. u. s. Nr 938);
- 24) dekret nadworny z dnia 3 czerwca 1846 r. (Zb. u. s. Nr 964);
- 25) dekret nadworny z dnia 3 czerwca 1846 r. (Zb. u. s. Nr 968);
- 26) dekret nadworny z dnia 27 marca 1847 r. (Zb. u. s. Nr 1051);
- 27) rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 30 maja 1871 r. Nr 6648;
- 28) rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 26 września 1875 r. Nr 12922;
- 29) §§ 74 i 75 noweli III do kodeksu cywilnego austriackiego (rozporządzenia ces. z dnia 19 marca 1916 r. — Dz. u. p. austr. Nr 69);
- 30) art. XXIX przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym;
- 31) art. 141 prawa o notariacie;
- 32) art. XVI przepisów wprowadzających prawo upadłościowe;
- 33) art. VIII pkt 6, IX i X §§ 2 i 3 przepisów wprowadzających prawo osobowe;

34) art. IV § 2 przepisów wprowadzających prawo małżeńskie.

§ 2. W art. 142 prawa o notariacie skreśla się wyrazy: „a w szczególności ustaje prawo sądów do przyjmowania oświadczeń ostatej woli“.

Art. XII. Uchyla się obowiązujące dotychczas na Spiszu i Orawie przepisy prawa spadkowego węgierskiego.

Art. XIII. Przepisy rozdziału IV części trzeciej kodeksu cywilnego austriackiego o przedawnieniu i zasiedzeniu tracą moc w zastosowaniu do roszczeń, opartych na przepisach prawa spadkowego.

Rozdział IV.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej kodeksu cywilnego niemieckiego.

Art. XIV. Uchyla się:

1) §§ 84, 207, 312 ust. 2 i 1922—2385 kodeksu cywilnego niemieckiego;

2) przepisy, utrzymane w mocy przez ustawę z dnia 18 sierpnia 1896 r. wprowadzającą kodeks cywilny niemiecki lub wydane na podstawie tej ustawy, o ile dotyczą praw spadkowych;

3) §§ 242, 305, 326 i 327 ustawy o postępowaniu cywilnym z 1877 r., utrzymane w mocy art. XXXI § 2 pkt 1 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

4) §§ 728, 747—749, 773, 778, 780—784, 786, 859 i 863 ustawy o postępowaniu cywilnym z 1877 r., utrzymane w mocy art. LII przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym;

5) §§ 989—1000 ustawy o postępowaniu cywilnym z 1877 r., utrzymane w mocy art. XXXI § 2 pkt 6 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

6) nie uchylone dotychczas przepisy ustawy z dnia 18 listopada 1921 r. o dobrach rodzinnych w byłej dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr 100, poz. 715);

7) art. LVI, LVIII i LXV przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym;

8) art. XXVIII przepisów wprowadzających kodeks zobowiązań;

9) art. XVIII, XIX i XXI przepisów wprowadzających prawo upadłościowe.

Art. XV. Przepisy §§ 194—225 kodeksu cywilnego niemieckiego tracą moc w zastosowaniu do roszczeń, opartych na przepisach prawa spadkowego.

Rozdział V.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej tomu X cz. 1 Zводу Praw.

Art. XVI. Uchyła się:

1) art. 396—399, 408, 467—512, 5331-13, 923, 969, 991, 994—1373 z wyjątkiem art. 1177 oraz art. 1641 tomu X cz. 1 Zводу Praw;

2) art. 6 ust. 3—5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. o uchyleniu odrębności stanowych (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 824) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 223);

3) art. XVII § 7 pkt 1 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

4) art. XII przepisów wprowadzających prawo upadłościowe.

Art. XVII. Przepisy o przedawnieniu zawarte w tomie X cz. 1 Zводу Praw tracą moc w zastosowaniu do roszczeń, opartych na przepisach prawa spadkowego.

Rozdział VI.

Przepisy przejściowe.

Art. XVIII. W sprawach spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. XIX. Do testamentów, kodycyłów i umów, dotyczących spraw spadkowych, oraz ich odwołania stosuje się, jeżeli chodzi o ocenę zdolności osób, formy i wad woli, prawo obowiązujące w chwili złożenia tych oświadczeń woli.

Art. XX. § 1. Przepisy prawa spadkowego o dziedziczeniu ustawowym Skarbu Państwa stosuje się, bez względu na rodzaj majątku, do wszelkich spadków otwartych przed wejściem w życie tego prawa, jeżeli według przepisów dotychczasowych spadki te są wakujące lub bezdziedziczne, chyba że postępowanie dotyczące takiego spadku zostało już prawomocnie ukończone.

§ 2. Przepis powyższy nie narusza praw osób powołanych do dziedziczenia ustawowego według przepisów dotychczasowych, chyba że utracą one te prawa stosownie do przepisu artykułu następującego.

Art. XXI. Jeżeli do spadku, otwartego przed dniem wejścia w życie prawa spadkowego, powołany został spadkobierca ustawowy, który według tego prawa nie byłby spadkobiercą ustawowym, traci on swe prawa z tytułu dziedziczenia ustawowego do całości lub części spadku, którego nie objął lub co do którego nie zostało wszczęte postępowanie spadkowe z jego uczestnictwem, chyba że uzyska stwierdzenie swych praw do spadku w postępowaniu, wszczętym najpóźniej przed upływem dwóch lat od dnia wejścia w życie prawa spadkowego.

Art. XXII. W razie wątpliwości, czy ma być stosowane prawo dotychczasowe, czy też prawo spadkowe, stosuje się prawo spadkowe.

Art. XXIII. § 1. Znosi się istniejące w chwili wejścia w życie prawa spadkowego ordynacje rodowe (ordynacje, majoraty, senioraty, minoraty, fideikomisy rodzinne, powiernictwa rodzinne, dobra zapowiednie i czasowo zapowiednie).

§ 2. Jeżeli z ordynacją związana była fundacja, władza fundacyjna może przeprowadzić zmiany w treści aktu fundacji, związane ze zniesieniem ordynacji.

Rozdział VII.

Przepisy końcowe.

Art. XXIV. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. XXV. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1947 r.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski